המוכר את הבית פרק רביעי בבא בתרא סה.

הלכה כדברי חכמים. דמוכר בעין רעה מוכר: **כר' עקיבא.** דבעין יפה מוכר (לקמן עח.). והכי הוא מסקנא כר' עקיבא דאמר ליה רב הונא לרב נחמן הלכתא כוותייכו דמקרביתו לבבא דריש גלותא דשכיחי דייני: **אמר ליה איפכא.** לר' עקיבא בעין רעה ולרבנן בעין יפה. וגמרא הוא דקמפרש לאיפכא הוה תני רב ירמיה ומיהו איהו לא אמר לרב הונא לשון זה איפכא תגינא שאם היה יודע שאין רב הונא שונה כמותו לא היה לו לתמוה דהיינו הך דכין לרב הונא כן לרב ירמיה הלכתא דבעין רעה מוכר: **משום הכי לא אמר לך ולא מידי.** דהא את נמי הוה פסקת הלכתא דבעין רעה מוכר: **אזדו לטעמייהו.** דלרב בעין רעה ולשמואל בעין יפה: **האחין שחלקו.** שניהם מוכרין זה לזה: **אין להן דרך זה על זה.** אם חלקו שני שדות אחד נטל חילון ואחד נטל פנימי ואין הפנימי יכול ליכנס לשדהו אלא דרך חילון בדרך שהיה אביו נכנס אין לו לפנימי דרך על חילון משום דמוכר בעין יפה מוכר ולא שייר דרך לעצמו וכיון שמכר לו לאחיו חלקו שבחילון בעין יפה מכר לו כל השדה והדרך ולא שייר לעצמו במכירה זו כלום והיינו שמואל לטעמייה דפסק כר' עקיבא דמוכר בעין יפה מוכר דלגבי פנימי שייך למימר עין יפה דאע"פ שצריך לפרוס באויר לא שייר לעצמו את הדרך אבל גבי חילון לא שייך עין רעה כמה שאינו נותן לו את הדרך שהרי אינו מוכר בשדה זו החילון אלא לוקח ובלוקח לא שייך עין יפה אבל בשדה הפנימי הוי הוא מוכר שמכר לאחיו חלקו ובההוא שמכר לא שייר לעצמו כלום ולכאה עין רעה גבייה כלל: **ולא חלוקות כו'.** כגון מפורשת בפ' ראשון (ג): **ולא חלוקות כו'.** ואם רצה לבעות בחלילו כנגד חלון אחיו בוצה: **קבועות.** כלומר שהלכה כן: **ורב אמר יש להן.** דמוכר בעין רעה מוכר ומשייר לעצמו כמה שמכר לאחיו דבר הצריך לו כגון דרך ואורה: הכי גרסינן **גריכא.** ורב אשי הוא דקמהדר הכי לרבינא דלא אזדו לטעמייהו לגמרי ואין ללמוד מחלוקת מחבירתה ומיהו דרך גמרא הוא לומר ואזדו לטעמייהו וצריכא אבל הכא אמוראי הוא דאיירו בה בהדיא ואמרו לימא אזדו לטעמייהו הלכך לומר בלשון תירוץ צריכא: **דאי איימר כתך.** דאמרי שמלקו: **כתך קאמר רב.** דיש להן דרך משום דאמרי אחין נידור בה כו' וכמו שהיה לאחא דרך בהן גם לי שעל מנת כן חלקתי: **תדע.** דטענה מעליתא היא גבי חלוקת יורשין דכתיב תחת אבותיך וגו': **אבל בתך.** דר' עקיבא ורבנן אימא מודי ליה רב לשמואל דמוכר בעין יפה מוכר: **הלכתא כוותין.** שמואל ורב נחמן תלמידו היה: **דמקרביתו כי ריש גלותא.** רב נחמן חתנא דבי נשיאה הוה ורגיל במקום הדיינים דשכיחי דייני ורואה מעשים בכל יום היאך דייני. אי נמי דיני כך פירש רבינו חננאל: **זה לפנים מזה.** ודריסת הפנימי על החילון לרשות הרבים: **שניהם במכר.** שמכרן ביחד לשני בני אדם או שניהם ביחד במתנה לשני בני אדם אין לו דרך לפנימי על החילון דכי היכי דלפנימי זכין ויהב בעין יפה לחילון נמי בעין יפה יהב חבין ולא מקרי עין רעה אפילו לרבנן(ד) אלא היכא דמכר את הפנימי ועיכב לעצמו את החילון (ה) כי מתניתין אבל היכא דלא עיכב לעצמו כלום דכולי עלמא מודו דלזה מכר כל החילון ולזה כל הפנימי ואין לפנימי על החילון כלום דלא מהיה עינו יפה לזה ורעה לזה: **וכל שכן חילון במתנה כו'.** דודאי לא מהיה עינו יפה אבל לוקח ורעה אבל מקבל מתנה דלהוא דיהיב ליה לדידיה רחים ליה: **סבור מינה אין לו דרך.** דכיון דלשניים מוכר ונותן אין רע לזה וטוב לזה: **מי לא תנן.** בסוף פירקין: **כמה דברים אמורים.** דפליגי רבנן ואמרי דצריך לוקח ליקח דרך אבל מוכר לא צריך משום דבעין רעה מוכר הני מילי מוכר אבל בנותן מתנה מודו דבעין יפה יהיב ויהיב גם את הדרך אלמא רבנן דסבירא להו מוכר בעין רעה מוכר גבי נותן מודו דבעין יפה נותן. והלכך הכא לא מיבעיא לרבנן דיש דרך לפנימי על החילון דגבי חילון שמכר לו הוי עין רעה וגבי פנימי שנתן לו במתנה הוי עין יפה אלא אפי' לרבי עקיבא דאית ליה עין יפה גבי מוכר גבי נותן מיהא איכא עין יפה טפי והלכך יש דרך לו לפנימי על החילון דמוכח מילתא דעינו יפה אלא טפי מחילון דקא יהיב ליה מתנה: **מתני' המוכר את הבית.** סתם: **מכר כו'.** כלומר דמילתא כל תשמישי בית הקבועים מכורין בכלל בית והמטלטלין אינם מכורין: **את הדלת.** דכל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע: **אבל לא את המפתח.** דמטלטלא: **המכתשת הקבועה.** בקרקע: **איצטרוביל.** עגול שסביב הרחיים לרקוי"ל בלע"ז ודבר קבוע הוא ואין מזיזין אותו ממקומו: **הקלת.** האפרכסת טרמווי"ל(ו) בלע"ז ומיטלטלת היא: הכי גרסינן **לא את התנור ולא את הכירייים.** דכל הני מיטלטלין הן והכי נמי תניא בתוספתא [פ"ג ה"ח]. ובסדר המשנה גרס מכר תנור מכר כיריים ולא נהירא ואם איתא לריך לאוקמה במחוברת לקרקע: הרי

הכי גרים רבינו חננאל ואזדו לטעמייהו וצריכא. והולכך לפרש וצריכא דלא מקשי והא אימלינו כה מהא זמנא וכן היא סוגיית הגמרא בכל מקום:

לא מכר לו את התנור ולא את הכירים ולא את הריחים. להאי גירסא איירי בתלוין דהא קתני מכר את המכתשת קבועה אם כן כרבי אליעזר דגמרא אמיא ואי בתנור וכירים מחוברים הא רבי אליעזר הוא דאמר כל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע אי נמי אומר רשב"א דאיירי בממוכר דסתמייהו מחוברים כדאמרינן (כלים פ"ה מ"ז) וגורר את הטפילה [עד שיהא] באדון אבל אין מכורו משום מכור מדע מדמקבלי טומאה הלכך לא מכר אפילו לר' אליעזר תנור וכירים וריחים אע"ג דלדידיה מכר את המכתשת ולספרים דגרסי מכר את התנור וכירים אבל לא את הריחים כיון דאפילו ר' אליעזר מודה דלא מכר את הריחים ואומר רשב"א דנקט להו משום דבעי למיתני וכזמן שאמר ליה הוא וכל מה שבתוכו כולן מכורים ואפילו ריחים:

נימא מזה שניהם במכר שניהם במתנה אין להן דרך זה על זה (ו) כל שכן חיצון במתנה ופנימי במכר חיצון במכר ופנימי במתנה סבור מינה אין להן דרך זה על זה [ב]ולא היא מי לא תנן [ג]במה דברים אמורים במוכר אבל בנותן מתנה נותן את כולן אלמא [ד]מאן דיהיב מתנה בעין יפה יהיב [ה]הכא נמי מאן דיהיב מתנה בעין יפה יהיב: **מתני'** [ו]המוכר את הבית מכר את הדלת אבל לא את המפתח מכר את המכתשת קבועה אבל לא את המיטלטלת מכר את האיצטרוביל אבל לא את הקלת ולא את התנור ולא את הכירים [ז]בזמן שאמר לו הוא וכל מה שבתוכו

הרי

מכר את הדלת. דהוי מחובר לבית שהוא מחובר לקרקע וכל מחובר לקרקע הרי הוא כקרקע: אבל לא את המפתח. דלא הוי כלל מחובר דאי בעי מצי לנטלה ויוצאת ונכנסת היא. המכתשת הקבועה. בקרקע: איצטרוביל. היינו מקום שכיבת הרחיים הסדינין שקבוע בקרקע: אבל לא את הקלת. היינו רחיים העליונה שהוחזרת דלא הוי מחובר: מכר את התנור ואת הכירים. אם קבועין בקרקע: בזמן שאמר לו הוא

מסורת הש"ס

(א) (לקמן פב:). (ב) (ר"ה כב.). (ג) (ערל ז:, ד) (לקמן קלה:). (ה) (לקמן קמב:). (ו) (לקמן עח.). (ז) (ערל נב.). (ח) ל"ל לרבי עקיבא. רש"ש. (ט) (וכתבינה ג: הוסף רש"י לפרש לאפרכסת טרמווי"ל שבל הריחים).

תורה אור השלם

נ תחת אבתיך יהיו בניך תשיתמו לשרים בכל הארץ: תהלים מה יז

גליון הש"ם

גמרא בי היכי דדיי בה אבהתי. עי' לקמן עח ע"ל ברשב"ם ד"ה זכו בטולה וכתוס' שם ד"ה לאחין:

הגהות הב"ח

(א) גמ' וכל שכן חילון וכו' ופנימי נמתנה מאי קנור: (ב) רש"ם ד"ה ולא וכו' בפ' לאשון. ג"ב בדף ז' ע"ב: (ג) ר"ה שניהם במכר וכו' מ' מתניתין ג"ב מ' כגון מכר לו את הבור ואת הדות מ':

מוסף רש"י

האחין שחלקו. ונטל זה שדה לעמון וזה לבדוס והיה אחיו רגיל להיות לו לימנם דרך זו לתוך זו, אין יכול לומר דרך לי אלך (ערל ז:). ולא סולמות. אם נטל זה בית ואחר חב נטל עליה, אין לו לקנות סולם מחיצו של זה לעלות לעליתו (שם). ולא חלונות. לערער על פתיחת חלונו (שם). ולא אמת המים. להכיאה מן הנהר דרך שדהו של זה לתוך שלו (שם).

עין משפט נר מצוה

ל א ב ג מיי' פכ"ה מהל' מכירה הל' ד סמג עשין פג טוש"ע ח"מ סי' ריד סעיף ט:

לא ד ה מיי' שם הל' ה וסמג שם טוש"ע שם סעיף יא:

לעזי רש"י

צרקוי"א (צירי"א). מסגרת עץ המקיפה אבן הרחיים.

טרמוי"א (טרימוא"ה). אפרכסת (משפך שדרכו מכניסים חומר לרחיים וכדומה).

רבינו גרשום

רב הונא אמר הלכה כדברי חכמים. דאמרי מוכר בעין רעה מוכר: ושמואל אמר הלכה כר"ע. דאמר בעין יפה מוכר: אנא איפכא תגינא. דרב הונא דאמר דהלכה כחכמים ס"ל בעין יפה מוכר ושמואל אמר הלכה כר"ע דאמר מוכר בעין רעה מוכר: לא אמר לך מידי. דהיינו כרב סבירא ליה: האחין שחלקו. בנכסי אביהן: אין להן דרך זה על זה וכו'. דהגאיל דחלקו בעין יפה חלקו וצריכין ליקח זה מזה דרך וגם לא חזקת סולמות וגם לא חזקת חלונות וגם לא בחצר זה להעלותו לגגו ולא אמת המים של זה לעבור בחלקו של זה: ורב אמר יש להן. דס"ל כליטנא קמא כחכמים דאמרי מוכר בעין רעה מוכר: דאי אשמועינן בהא. כאחין שחלקו דבהא אמר רב דבעין רעה חלקו ויש להן. משום דכתיב תחת אבותיך יהיו בניך: אבל בהא. גבי מוכר: קאמר שמואל. דהמוכר בעין יפה מוכר אבל בהך דאחין אימא מודי ליה לרב קמ"ל דאפי' הכי פליגי: רב נחמן הוה תלמיד דשמואל בדאמרינן לעיל אמר רב נחמן אמר שמואל האחין שחלקו ורב הונא הוה תלמיד דרב: הלכתא כוותין. דאמרינן מוכר בעין יפה מוכר: או הלכתא כוותייכו. דאמריתו מוכר בעין רעה מוכר: שניהם מכרו במכר או שניהם נתנו במתנה לשניהם אין להם ללוקחין או למקבלין דרך זה על זה. משום דהמוכר או הנותן בעין יפה מוכר ונותן: מכל שכן דאין להן. היכא דחיצון נותן במתנה דיפה כח מתנה מכח מכירה כדאמרינן בגמ' בסיפא דפרקין ובעין יפה נתן החיצון ופנימי דמכר אין לפנימי דרך על החיצון כלום אע"ג דמשועבד חיצון לפנימי: חיצון מכר ופנימי נתן מהו. מי אמרי' דיפה כח מתנה מכח מכירה ובעין יפה נתן יש לו דרך או לא לשעמיה דר' עקיבא: מי לא תנן בר"א. דאין צריך ליקח להן דרך לדברי חכמים: במוכר. דבעין רעה מוכר: אבל בנותן מתנה נתן את כולה. דבעין יפה נתן הכי נמי לההוא דיהיב מתנה בעין יפה נתן לו ויש לפנימי דרך על החיצון:

ע"יסקא המוכר את הבית

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com